

Pavlik Gábor centenáriuma

No, nem arról van szó, hogy 100 éve született Pavlik Gábor, hanem arról, hogy 2010. október 12-én este a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar (TF) dísztermében a 100. alkalommal tartott ismeretterjesztő zenei estet. Ezen egyébként többek között közreműködött Portisch Lajos nemzetközi sakk-nagymester is mint bariton énekes. A műsoron klasszikusok (Bartók, Bizet, Mozart stb.) művei szerepeltek. Pavlik Gábor 1942. január 29-én született Budapesten. Az 1967-ben megszerzett általános orvosi diploma után kutatói pályára adta a fejét. 1973 óta a sportorvoslásban, korábban a Testnevelési Főiskola, majd Egyetem, 2000 óta a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kara Orvostudományi Tanszékén dolgozik, 1988-óta mint egyetemi tanár. 2004 óta az MTA doktora. Jelentős oktatói és kutatói teljesítményt tudhat magáénak, de az átlagos egyetemi vezető oktatói tevékenységen túl két területen egészen különlegeset alkotott: 1. 1983-tól 2008-ig, 26 éven át a sikert sikerre halmozó magyar férfi vízilabda-válogatott orvosa, s mint ilyen olimpiai, világ- és Európa-bajnokságok során vett részt; 2. 1984 óta a TF-en zenei ismeretterjesztő előadásokat tart, amelyek sorában tehát elérkezett a 100. alkalomhoz.

– Tisztelt Professzor Úr, kedves Gábor! A MediArt nevében szívből gratulálok páratlan kulturális nevelő munkád mostani kerek évfordulójához! Kérem, néhány kérdésre válaszolva tájékoztasd olvasóink ennek a nem mindennapi tevékenységnek a háttérkörülményeiről! Milyen zenei anamnézised van gyermek- és ifjúkorodból?

– Nem játszom hangszeren, zenét nem tanultam. Ennek voltak anyagi okai, egyéb elfoglaltságok (pl. nagyon korán kezdtem úszni és vízilabdázni), de alighanem nem is voltam kiugróan tehetséges. Az iskolai énekkarokból is kimaradtam, inkább verseket mondtam az ünnepélyeken, szavalóversenyeken. A családban nem zenélt senki, de a zene szeretete, tisztelete szüleim, nagyanyám, nővérem, sógorom révén ismerős volt. Elsősorban az akkori idők olasz operafilmjei ragadtak meg (*Trubadúr*, *Rigoletto*, *Bajazzók*, *Traviata*, majd az *Aida*), és kb. 10-12 éves koromban már kerestem a rádióújságban az olasz operaszerzők műveit. 12-14 évesen elkezdtem járni opera-előadásokra, 15 éves koromtól rendszeres operalátogató lettem. A zenekari műveket is ekkor kezdtem megismerni és megszeretni, és kb. érettségiző koromra már a komolyzene minden ágának lelkes hallgatója voltam. Lemezeket csak végzett orvosként kezdtem gyűjteni, ez a szenvedélyem azonban azóta is él, kb. 3500 darab CD-m, fekete lemezem és kazettám van nagyjából egyenlő arányban, pontosan katalogizálva.

– Hogy jött az ötlet az első zenei ismeretterjesztő rendezvény megtartására?

– A nyolcvanas évek elején dr. Istvánfi Csaba, akkori rektorhelyettes indítványozta, hogy a TF tanárai tartsanak bizonyos kulturális előadásokat a TF hallgatóinak, hiszen ők sok időt töltenek a sportpályákon, nehezebben jutnak el színházba, kulturális rendezvényekre, hozzuk házhoz a kultúrát. Volt kollégám, aki nyaralásának diaképeit mutatta be, volt, aki elvitte a hallgatókat a budai Várba művészettörténeti sétára, rám a zene jutott. 1983–84 telén Bécsben dolgoztam fél évig, állandó látogatója voltam a bécsi Staatsoper állóhelyének, 1984. március 27-én tehát megtartottam első zenei előadásomat „Bécsi operai esték” címen kb. 20-30 TF-hallgatónak, kazettán összevágott zenei anyaggal. Mutatkozott további érdeklődés, elkezdtem a zeneirodalom népszerűbb darabjait ismertetni, a hallgatóság kibővült rokonokkal, érdeklődőkkel, és amikor a harmadik estémen már 70-80-as hallgatói létszámot találtam, érezhető volt, hogy ezt nem lehet egykönnyen abbahagyni.

A sorozat azóta tart, évente kb. 4 előadással. Jellegeiben annyiban változott, hogy kb. 10-12 évvel ezelőtt jelentkeztek TF-hallgatók és más művész barátaim, hogy élő zenével is fellépnének műsoromban, azóta a zenei anyag áttolódott az élő előadások felé, ma már túlnyomó többségben ezek teszik ki a műsor zenei anyagát. Amatőr, félprofi és profi zenészek egyaránt jártak már itt. Voltak operai, kamarazenei esték, zenekari est, oratórium kórusokkal, zenekarral és szólistákkal. Ma egy-egy ilyen esten

kb. 150-200 érdeklődő van jelen (a jubileumi esten kb. 260-270-en voltak), és köztük mindig vannak TF-hallgatók. A fellépő zenészek között is több TF-hallgató volt már. Igaz, hogy kisebb számban, mint a medikusok és valószínűen a bölcsészek, de a sporthallgatók között is vannak érdeklődő, művészi hajlamú diákok. Dédelgetett célokom, hogy előadásaim nyomán legyenek még többen.

Én pedig ismertető előadásaimat már nemcsak a TF-en tartom, rendszeresen vezetem az „Orvosok a zenében” sorozat estjeit, énekes barátaimmal sok közös esténk van Budapest, Göd, Érd, Dunakeszi templomaiban, művelődési házai-
ban, és már többször vezettem műsort a veszprémi Szent Mihály-katedrálisban is.

– *Hogyan sikerült megnyerni a közreműködőket? Nem voltak ellenzői a TF zenei esteknek?*

– Szereplőim abból a körből kerülnek ki, akik nincsenek elkényeztetve szerződésekkel, sőt többségük amatőr, egyáltalán nem szerepelnek hivatalos koncerteken, mégis szeretnék megmutatni, meghallgattatni magukat. Ők is élvezik a fellépéseket, tetszik nekik az esték légköre, jól érzik magukat. Jubileumi zenei estemre pl. 13 művészt kértem fel, hogy ha ráér, jöjjön el szerepelni. Mind a 13-an boldogan vállalták a fellépést. Lehet, hogy szerencsém van, de én még nem találtam senkit, aki ellenezte volna zenei estéimet, a TF-en még a szállítófiúk is zokszó nélkül cipelik a zongorát, és a takarítók is szívesen túlóráznak a terem biztosítására, olyan is volt köztük, aki a takarítás után lelkesen hallgatta a koncerteket.

– *Milyen koncepció szerint történt, történik a program összeállítása?*

– Az általam választott programokból különböző sorozatokat tartottam. Volt sorozat Bach, Mozart, Beethoven, Verdi, Puccini művészetéről, a 19. századi magyar operákról Erkel Ferencsel. Érdekes és számomra kedves sorozat volt a „Muzsikáló versek” öt estéje, amelyekben a magyar és a világirodalom megzenésített verseit mutattam be, ami többnyire természetesen dalokat jelentett, de hangzott el szimfonikus költemény, zongoramű is. Amióta az élő előadások vannak túlsúlyban, az előadók repertoárja szabja meg a műsort, a számokat legfeljebb

Pavlik Gábor

csak össze kell rendezni, sorba kell rakni. Így azután jelenleg nem lehetetlen, hogy néhány népszerű ária többször szerepel a műsorokban.

– *Bizonyára voltak bármilyen szempontból különleges alkalmak. Fel lehetne ilyen idézni?*

– Ebbe a száz zenei estébe azok az esték is beletartoznak, amelyek olimpiai részvételeimről szóltak. Hatszor vettem részt nyári olimpiai játékokon mint a férfi vízilabda-válogatott orvosa, mind a hat estéről tartottam zenés, képes

beszámolót. Ezeket a beszámolókat mindenképpen különleges alkalmaknak kell tekintennem, hiszen a legnagyobb közönséglétszám ezeken az estéken volt. A vetítéseket az aulánkban tartottam, 4-500 néző előtt. Természetesen zenei aláfestés is volt minden esetben, de ezeknek az estéknek a népszerűsége elsősorban az olimpiai játékok népszerűségén és – különösen az utolsó három olimpia esetében – vízilabdacsapatunk eredményességén nyugodott.

– *Hogy látod a zenei estek jövőjét?*

– A századik estet megünnepeltük, és mindenképpen folytatni kívánom őket. Az ember legyen reális, ennek a sorozatnak a kétszázadik estje nem velem lesz. Lehet, hogy lesz kétszázadik estem, de az „bruttó” számolás eredménye lehet, azaz valamennyi – nem csak a TF-en előadott – estet magába kell, hogy foglalja. Igazán az lenne szép, ha lenne olyan fiatal munkatársam, aki folytatná ezeket az esteket a TF-en. Az azonban biztos, hogy a zenei ismertető sorozatok egyetemünkön és az orvoskörökben élnek és fennmaradnak. A már említett „Orvosok a zenében” sorozaton kívül garancia erre a Harmónia orvosklub, a Parnasszus orvosklub zenei sorozata, ezeknek a rendezvényeknek mindig teltházias közönsége van. Hiszem azt, hogy konfliktusokkal teli életünk rohanó áradatában a művészet jelent olyan szigetet, amelyre mindig reménnyel léphetünk, áthangol, erőt ad, és sosem okoz csalódást.

– *A MediArt olvasói nevében is hálásan köszönöm a beszélgetést!*

DR. GÖMÖR BÉLA